

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS

ARTŪRAS DUBONIS
DARIUS ANTANAVIČIUS
RAIMONDA RAGAUSKIENĖ
RAMUNĖ ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ

SUSIGRAŽINANT
PRAEITĮ

LIETUVOS METRIKOS
ISTORIJA IR TYRIMAI

LIETUVOS
ISTORIJOS
INSTITUTAS

VILNIUS
2016

PRATARMĖ	7
I LIETUVOS METRIKA: SĄVOKA IR TERMINAS, PAVADINIMAS, ARCHYVINĖS CHARAKTERISTIKOS (D. ANTANAVIČIUS, A. DUBONIS)	11
II DIDŽIOJI LIETUVOS METRIKOS ISTORIJS PROBLEMA – KNYGŲ ATSIKIRADIMAS (IKI XVI A. PABAIGOS) (A. DUBONIS)	25
Nikolajus Berežkovas. Egidijus Banionis. Svarbesni ankstyviausių Lietuvos Metrikos knygų atsiradimo tyrimai	
III LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTYSTĖS KANCELIARIJA IR LIETUVOS METRIKA XV–XVI A. PIRMOJE PUSĖJE (R. RAGAUSKIENĖ)	51
Kanceliarijos ištakos: vytautinė raštinė. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kanceliarijos susikūrimas ir kanclerio pareigybės atsiradimas Kazimiero Jogailaičio valdymo metais. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kanceliarijos reorganizavimas XVI a. pirmoje pusėje. Kancleris Albertas Goštautas	
IV LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTYSTĖS KANCELIARIJA IR LIETUVOS METRIKA XVI A. VIDURYJE – XVII A. PIRMAME KETVIRTYJE (R. RAGAUSKIENĖ)	71
Kanceliarija 1550–1579 m.: institucijos vadovo galios apogėjus. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kanclerių funkcijos. Kanceliarijos personalas. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kanceliarija 1579–1623 m.	
V LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTYSTĖS KANCELIARIJA IR PERSONALAS XVII A. TREČIAJAME DEŠIMTMETYJE – XVIII A. (R. RAGAUSKIENĖ)	99
Aukščiausi prisiekę pareigūnai: antspaudininkai (kancleriai) ir raštininkai. Žemesni pareigūnai: regentai, antspaudo sekretoriai ir metrikantai	

VI	IŠ LIETUVOS METRIKOS STRUKTŪROS, TVARKYMO IR KONTROLĖS PROBLEMŲ (D. ANTANAVIČIUS)	115
	Problema. Vicekanclerių knygos. Lietuvos Metrikos revizijos ir knygų apyrašai XVI–XVIII a.	
VII	LIETUVOS METRIKOS SAUGOJIMAS: TARP VALSTYBĖS INTERESŲ IR ASMENS UŽGAIDŲ (D. ANTANAVIČIUS, A. DUBONIS, R. RAGAUSKIENĖ)	149
	Lietuvos Metrika valstybės išde. Lietuvos Metrikos knygų ir kitų valstybės dokumentų saugojimas pas Radvilas. Lietuvos Metrikos saugojimas pas Vilniaus miestiečius	
VIII	KELIONIŲ XVIII AMŽIUS: LIETUVOS METRIKA TARP VILNIAUS, VARŠUVOS IR SANKT PETERBURGO (R. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ)	165
	Archyvo išvežimo iš Vilniaus aplinkybės. Lietuvos Metrika Varšuvoje: archyvo būklė ir pastangos ją pagerinti. Lietuvos Metrikos sugrįžimas į Vilnių. Lietuvos Metrika Tado Kosciuškos sukilimo metu	
IX	SVETIMUOSE NAMUOSE (A. DUBONIS)	203
	Lietuvos Metrika Rusijos Imperijoje. Lietuvos Metrika bolševikų Rusijos ir atkurtųjų Lietuvos ir Lenkijos valstybių santykiuose po Pirmojo pasaulinio karo	
X	TYRIMAI IR LEIDYBA (A. DUBONIS)	225
	Iki XIX a. pradžios. Grafo Rumiancevo kariauna. Sankt Peterburgo vilniečių būrelis. Simonas Daukantas. Imperatoriškoji archeografijos komisija. Teisingumo ministerijos archyvas Maskvoje. Sovietinėje Baltarusijoje (1920–1929). Lietuvos Respublikoje	
	SUMMARY	249
	РЕЗЮМЕ	255
	ŠALTINIAI IR LITERATŪRA	261
	1987–2016 M. IŠLEISTOS LIETUVOS METRIKOS KNYGOS	273
	ASMENŲ IR VIETŲ RODYKLĖ	278